

Besluit **Accreditatiebesluit met een positief eindoordeel voor de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) – Hogeschool Gent (006923)**

datum	Oordeel en samenvattend advies van de visitatiecommissie
14 augustus 2018	De visitatiecommissie (commissie) heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent, na
onderwerp	tijdelijke erkenning, voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de
Definitief accreditatiebesluit (006923)	kwaliteit van de opleiding als voldoende.
bijlagen	
4	<i>Generieke kwaliteitswaarborg 1 – Beoogd eindniveau</i> De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het beoogd eindniveau als voldoende (2014) Onderwerp niet behandeld tijdens de verkorte procedure na tijdelijke erkenning.

Generieke kwaliteitswaarborg 2 – Onderwijsproces

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het onderwijsproces als voldoende (2018)

De commissie heeft vastgesteld dat de kwaliteitsontwikkeling in de opleiding goed verloopt. In de opleiding heerst een innovatieve en lerende organisatiecultuur. De opleiding lanceert geregeld vernieuwingen met impact op de klasvloer. De docenten krijgen ruimte en kansen om de vernieuwingen uit te proberen. Dit wordt door de studenten sterk gewaardeerd want op die manier fungeren de docenten als voorbeeld. Er is binnen de opleiding een cultuuromslag ingezet ten opzichte van de vorige visitatie. De opleiding heeft werk gemaakt van de aanbevelingen van de vorige commissie wat leidt tot zichtbare resultaten. In verschillende overlegorganen, stuurgroepen en ad-hoc-werkgroepen wordt actief aan de kwaliteitsverbetering en –borging van de opleiding gewerkt. De verschillende stakeholders worden hierbij betrokken, zo merkt de commissie op. Formeel zijn de studenten betrokken in de opleidingscommissie. Informeel overleg met de studenten komt aan bod in een jaarlijks georganiseerde boterhammenlunch. Structureel overleg met het werkveld (stagementoren en directies) wordt twee keer per jaar voorzien in de werkveldcommissie, maar het werkveld geeft aan dat er nog stappen kunnen gezet worden om de communicatie tussen werkveld en opleiding te verbeteren, onder meer in de afstemming bij de beoordeling van stages.

Pagina 2 van 9 De commissie stelde vast dat de opleiding kleuteronderwijs weet wat ze met haar onderwijs wil bereiken, hoe ze haar programma wil vormgeven en hoe ze de studenten wil onderwijzen, ondersteunen en begeleiden. Deze visie is afgestemd op de visie van de faculteit Mens en Welzijn van de Hogeschool Gent.

Het opleidingsprogramma, opgedeeld in een matrix van drie modeltrajecten (6 semesters) en vijf leerresultaatlijnen ('communiceren', 'maatschappelijk, internationaal en (inter)cultureel participeren', 'professionaliseren', 'krachtig leren' en 'zorg') vertoont een duidelijke horizontale en verticale samenhang. De stage vormt een aanvulling op de leerresultaatlijnen. Dit wordt op een transparante manier voor docenten en studenten samengevat in twee overzichtsfiches. De fiches geven een samenhangend beeld van de opleiding in zijn geheel. Ook de studiefiches per opleidingsonderdeel kennen allemaal dezelfde prima opbouw en worden ook systematisch gebruikt. Ze bieden de studenten houvast. De samenhang wordt verder bewerkstelligd door een goede afstemming tussen theorie en praktijk, die is terug te vinden in het geheel van de opleiding. De vergrote samenhang geeft de studenten meer inzicht in de ontwikkeling van kleuters, zo stelt de commissie vast.

De modeltrajecten en de stage kennen een duidelijke gefaseerde opbouw die aansluit bij het zorgcontinuüm in de leerlingenbegeleiding. De opleiding speelt hiermee in op maatschappelijke verwachtingen (het M-decreet) en zet zo haar visie op inclusie om in de praktijk. In een eerste fase van de opleiding ligt het accent op de klas en op de leraar (brede basiszorg). In een tweede fase is er meer oog voor binnenklasdifferentiatie (brede basiszorg en verhoogde zorg). In de laatste fase ten slotte leren de studenten werken vanuit een zorgcontinuüm met accent op individuele noden van kleuters. Bovendien worden de studenten ondergedompeld in authentieke situaties en contexten. Verder is de commissie zeer positief over de leerresultatenlijn 'krachtig leren' die zorgt voor een betere afstemming tussen de verschillende pedagogische en vakdidactische opleidingsonderdelen. Er is wel nog wat fine-tuning mogelijk om inhoudelijke overlapping in de verschillende opleidingsonderdelen verder weg te werken. Dat kan door meer in te zetten op co-teaching, de cursussen grondig te screenen en verder op elkaar af te stemmen door vakoverschrijdende integratie met respect voor de doorgaande lijnen binnen elk vakgebied afzonderlijk.

Positief acht de commissie dat de opleiding heeft gezocht naar integratie over de vakken en leergebieden heen. Een risico bij dit toenemend vakoverschrijdend werken is dat de opbouwende leerlijn binnen een leergebied uit het oog wordt verloren. De commissie vraagt hier de nodige aandacht voor.

In het eerste jaar start een onderzoeksleerlijn waarin studenten leren onderzoeksvragen te stellen (zowel meer theoretische als meer praktische werkveldvragen) en een onderzoek uit te voeren. Hierbij leren ze om verschillende bronnen en methodieken te hanteren. Deze geleerde vaardigheden worden dan toegepast in het modeltraject 3 bij de uitwerking van de bachelorproef. Dat is een groepswerk, maar wordt individueel verdedigd en beoordeeld. De kwaliteit van de beoordeling wordt onder andere gewaarborgd door peerreview, maar op basis van de ingekeken documenten lijkt nog meer afstemming tussen de beoordelaars aangewezen om tot gelijke beoordelingen te komen. De commissie acht de opbouw van de onderzoeksleerlijn positief want hierdoor wordt de diepgang in de literatuurstudies van de bachelorproeven verhoogd. Een individuele bachelorproef zou mogelijks ook een meerwaarde betekenen.

Pagina 3 van 9 Tijdens de lessen wordt er gebruik gemaakt van een variatie aan werkvormen: hoorcolleges, groepswerk, werkcolleges, zelfstandig werk en excursies. Daarnaast zet de opleiding wekelijks in op werkplekleren, wat een betere afstemming tussen theorie en praktijk bevordert. De studenten leren zo van bij de start van de opleiding het volledige beroep kennen en kunnen hierin geleidelijk groeien. Er wordt daarnaast veel gewerkt met individuele taken en opdrachten, waarop dan weer feedback kan gegeven worden. Dit leidt tot heel wat reflectie en een diepgaande verwerking van de aangeboden leerstof, zo stelt de commissie vast. Het nadeel is dat er regelmatig sprake is van overbelasting, hetgeen weer kan leiden tot half verwerkte informatie. Het verdient aanbeveling na te gaan vanuit welke opleidingsonderdelen wanneer welke opdrachten worden gegeven, de relevantie van de opdrachten na te gaan en de overblijvende opdrachten zo goed mogelijk in de tijd te spreiden.

Zoals eerder aangehaald wordt het werkplekleren vanaf het eerste jaar in het weekrooster opgenomen, waarbij de hele diversiteit aan scholen onmiddellijk aan bod komt. Dit omvat ook de methodescholen en multiculturele scholen die in de Gentse regio een ruim aandeel uitmaken van het basisonderwijs en waar de opleiding in het verleden slechts stages in het derde opleidingsjaar in die scholen toeliet. Studenten en alumni zijn enthousiast over de plaats die het werkplekleren inneemt in hun opleiding, maar vinden het jammer dat altijd dezelfde dag in de week daarvoor gereserveerd blijft, waardoor er wat eenzijdigheid in hun ervaringen kan ontstaan. In het derde jaar volgen de studenten een volledige stage. De stage is ieder jaar een verlengde en intensievere voortzetting van het werkplekleren. Daarmee is de stage goed geïncorporeerd in de opleiding, meent de commissie. Dat het werkveld hier als een volwaardige partner in betrokken wordt, vindt de commissie een meerwaarde. De samenwerking met het werkveld kent een mooie evolutie en groeit verder uit tot een daadwerkelijk samen opleiden. Tijdens de gesprekken gaven de werkveldvertegenwoordigers aan dat er naar hen wordt geluisterd en dat hun inbreng wordt gewaardeerd. De goede samenwerking neemt niet weg dat de commissie ruimte ziet om deze te versterken. De samenwerking tussen de opleiding en het werkveld zou moeten kunnen evolueren naar een win-winsituatie, waarbij uiteraard studenten (en docenten op stagebezoek) leren van de mensen die voor de klas staan, maar waarbij ook de stagementoren in de scholen nog kunnen leren van de nieuwe pedagogische inzichten die door hun stagiaires en begeleiders in hun klas worden geïntroduceerd. Het werkveld benadrukt daarbij wel de vereiste gelijkwaardigheid tussen lectoren en mentoren.

Het cursusmateriaal dat ter beschikking gesteld wordt is divers van aard. Het bestaat uit standaardwerken en een aantal eigen ontwikkelde syllabi die mooi en met een gelijkaardige heldere structuur zijn vormgegeven. De standaardwerken geven het materiaal meer diepgang, zo meent de commissie. Het cursusmateriaal wordt door de studenten als positief ervaren. Toch blijken de standaardwerken voor een aantal studenten duur. De standaardwerken worden niet allemaal in het eerste jaar gebruikt, toch moeten ze allemaal bij de start van de opleiding aangekocht worden. De commissie raadt aan de aankoop van de cursusmaterialen meer te spreiden. Verder vinden de studenten aanvullende informatie op een online leeromgeving (Chamilo). De Chamilostructuur is helder en volgens de studenten gebruiksvriendelijk.

Pagina 4 van 9 De studiebegeleiding in de opleiding zet in op zelfsturing en groei van de student. Van in het eerste jaar krijgt een student medeverantwoordelijkheid voor zijn opleiding via het opstellen van een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP). Uit de gesprekken met de studenten blijkt dat ze weliswaar op de ondersteuning van een POP-coach kunnen rekenen, maar dat deze aanpak voor meerdere studenten nog onduidelijk en hoog gegrepen is. Daarnaast is het niet helder of en hoe het opleidingsonderdeel POP wordt verdergezet in Modeltraject 2 en Modeltraject 3. Ook de docenten gaven aan dat ze hierin nog zoekende en groeiende zijn. Daarnaast is er ook nog een studie- en een studietrajectbegeleider beschikbaar voor de studenten. Studenten en alumni waarderen zeer sterk de bereikbaarheid en openheid van de studie(traject)begeleiders. De materiële voorzieningen van de opleiding zijn op orde. Er zijn voldoende lokalen voorhanden. Bovendien biedt het aanwezige leerlab de studenten een uiteenlopend aanbod van materiaal.

De commissie is positief over de kwaliteit en kwantiteit van het personeel. De commissie stelde vast dat het ingezette personeel (11,15 VTE) de indruk geeft een dynamisch en hecht team te vormen, dat veel overlegt met elkaar, maar ook duidelijke afspraken kan maken over verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Het team werkt zowel bottom-up als top-down. De docenten krijgen mogelijkheden om onderwijsactiviteiten samen voor te bereiden, uit te voeren en te evalueren. Daarnaast organiseert de opleiding structureel ingebouwd overleg en is er ruimte voor informeel overleg. De commissie stelt vast dat samenwerking en autonomie in balans zijn. Verder stimuleert de opleiding, ondersteund door de centrale dienst van de hogeschool, de professionalisering op basis van de behoeften en noden van de personeelsleden. Het tempo van de individuele teamleden wordt hierbij gevolgd, zo stelt de commissie vast.

Ten slotte vraagt de commissie – hoewel ze ziet dat er op dit vlak al veel stappen zijn gezet – blijvende aandacht voor goede communicatie in alle richtingen. Door het groot aantal en de diversiteit aan mensen die bij deze opleiding betrokken zijn, is de rechtstreekse communicatie een belangrijke factor om de opleidingsonderdelen goed op elkaar af te stemmen. Ook de afstemming bij de beoordeling van studenten, bijvoorbeeld tussen verschillende stagebegeleiders is daarbij cruciaal en laat nu nog soms wat te wensen over in de perceptie van het werkveld.

Generieke kwaliteitswaarborg 3 – Gerealiseerd eindniveau

De visitatiecommissie (commissie) beoordeelt het gerealiseerd eindniveau als voldoende (2014)

Onderwerp niet behandeld tijdens de verkorte procedure na tijdelijke erkenning.

Eindoordeel commissie

De commissie heeft vastgesteld dat de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent voldoet aan alle generieke kwaliteitswaarborgen. Ze beoordeelt de kwaliteit van de opleiding als voldoende.

Aanbevelingen commissie

De NVAO onderschrijft de aanbevelingen van de commissie.

- Het visitatierapport is opgesteld en onderbouwd overeenkomstig het toepasselijke Kader;
- Het visitatierapport geeft inzicht in de samenstelling van de commissie;
- Het visitatierapport bevat een onderzoek ten gronde naar de aanwezigheid van voldoende generieke kwaliteitswaarborgen.

Besluit¹

betreffende de accreditatie van de Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent.

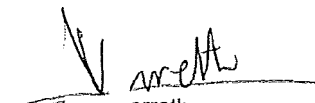
De NVAO,
Na beraadslaging,
Besluit:

Met toepassing van de Codex Hoger Onderwijs, in het bijzonder de artikelen II.133-II.149, besluit de NVAO accreditatie te verlenen aan de opleiding Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs (professioneel gerichte bachelor) van de Hogeschool Gent. De opleiding wordt aangeboden te Gent zonder afstudeerrichtingen. De kwaliteit van de opleiding is voldoende.

De accreditatie geldt van 1 oktober 2018 tot en met 30 september 2023.

Den Haag, 14 augustus 2018

De NVAO
Voor deze:

erreth
(vicevoorzitter)

¹ Het ontwerp van accreditatiebesluit werd aan de instelling bezorgd voor eventuele opmerkingen en bezwaren. Bij e-mail van 1 augustus 2018 heeft de instelling laten weten geen opmerkingen te hebben.

Pagina 6 van 9 **Bijlage 1: Globale oordelen NVAO**

De onderstaande tabel geeft per generieke kwaliteitswaarborg het globaal oordeel van de NVAO weer, alsook het eindoordeel.

Generieke kwaliteitswaarborg

Oordeel	
1. Beoogd eindniveau	V (2014)
2. Onderwijsproces	V (2018)
3. Gerealiseerd eindniveau	V (2014)
Eindoordeel opleiding	Positief

Naam instelling	Hogeschool Gent
Adres instelling	Faculteit Mens en Welzijn – Campus Ledeganck Ledeganckstraat 8 B-9000 GENT
Aard instelling	Ambtshalve geregistreerde instelling
Naam associatie	Associatie Universiteit Gent
Naam opleiding (Graad, kwalificatie, specificatie)	Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs
Niveau en oriëntatie	Professioneel gerichte bachelor
Bijkomende titel	Geen
Opleidingsvarianten: – Afstudeerrichtingen – Studietraject voor werkstudenten	– Geen; – Geen.
Onderwijstaal	Nederlands
Vestiging opleiding	Gent
Studieomvang (in studiepunten)	180
Vervaldatum accreditatie, tijdelijke erkenning of erkenning nieuwe opleiding	30 september 2018
Academieja(a)r(en) waarin opleiding wordt aangeboden ²	2017 – 2018
(Delen van) studiegebied(en)	Onderwijs
ISCED benaming van het studiegebied	143 – Training for pre-school teachers

² Betreft het lopende academiejaar, op het ogenblik van de accreditatieaanvraag

1. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs begeleidt kleuters in complexe school- en klascontexten bij hun leer- en ontwikkelingsproces. Rekening houdend met de beginsituatie van de klasgroep en de belevingswereld van de individuele kleuter zorgt hij voor gepaste begeleiding, formuleert hij algemene en concrete doelen, selecteert hij passende leerinhouden en leerervaringen, aangepaste ontwikkelingsmaterialen, werk- en groepeeringsvormen. Hij functioneert autonoom en gebruikt hiervoor het Standaardnederlands.
2. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs creëert een aangenaam en uitdagend speel-, leer- en leefklimaat in de klas en op school, met oog voor de sociaal-emotionele ontwikkeling en het fysieke welzijn van de klasgroep en de individuele kleuter. Hij hanteert een zorgbrede aanpak en speelt positief in op de sociale, culturele en talige diversiteit binnen de klasgroep. Hij bevordert emancipatie, individuele ontplooiing en maatschappelijke participatie.
3. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs heeft een grondig inzicht in de brede ontwikkeling van de kleuter en beheerst de basiskennis - waaronder ten minste de ontwikkelingsdoelen - m.b.t. inhouden en vaardigheden uit de leergebieden Nederlands, wiskundige initiatie, wereldoriëntatie, muzische vorming en lichamelijke opvoeding, en leergebiedoverschrijdende thema's. Hij hanteert een geïntegreerde en mediawijze aanpak en volgt recente ontwikkelingen kritisch op.
4. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs creëert een veilige, werkbare en stimulerende speel-, leer- en leefomgeving. Hij zorgt voor een doel- en kindgerichte planning. Hij gaat correct om met administratieve taken.
5. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs stuurt zijn functioneren bij en innoveert aan de hand van een systematische, kritische reflectie op de eigen professionele praktijk vanuit relevante theoretische denkkaders en inzichten uit onderwijsonderzoek.
6. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs communiceert discreet en in het Standaardnederlands of indien nodig een ander passend register met ouders/verzorgers over de kleuter, de school, opvoeding en onderwijs. Hij betreft ouders/verzorgers bij het klas- en schoolgebeuren.
7. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs werkt teamgericht en neemt in het schoolteam mee de verantwoordelijkheid voor de uitvoering van het schoolbeleid.
8. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs legt contacten en werkt samen met aanbieders van onderwijsbetrokken initiatieven en andere externe partners.
9. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs neemt deel aan het maatschappelijke debat over onderwijskundige thema's en over het beroep van de leraar en zijn plaats in de samenleving, ook in internationaal perspectief.
10. De Bachelor in het onderwijs: kleuteronderwijs denkt kritisch en met een open geest na over ontwikkelingen op het sociaal-politieke, sociaaleconomische, levensbeschouwelijke, cultureel-esthetische en cultureel-wetenschappelijke terrein.

Datum validatie: 10 juni 2013

2014

Voorzitter:

- Kristien Arnouts, verantwoordelijke studiedienst Christelijke Onderwijs Centrale, ACV;

Leden:

- Sabine Dirx, kleuteronderwijzeres, Basisschool Klimop;
- Sara Gielen, professor Katholieke Universiteit Leuven;
- Jos Willems (*onderwijsdeskundige*) lid van het College van Bestuur van de Zuyd Hogeschool, bestuurslid van de Hoger Onderwijs Vereniging voor Onderwijsresearch;
- Emma Van Houwe (*student-lid*) studente Kleuteronderwijs aan de Katholieke Hogeschool Sint-Lieven.

De commissie werd ondersteund door Jannes Motmans, secretaris.

2018

Voorzitter:

- Luc Heyerick, voorzitter Lokaal overlegplatform Secundair Onderwijs Gent en voorzitter Vereniging voor Freinetpedagogie;

Leden:

- Jos Willems, voormalig lid College van Bestuur Zuyd hogeschool;
- Liesbet Criel, onderwijsinspecteur, Vlaamse Overheid;
- Yanthe Van Gorp, studente kleuteronderwijs, Artesis Plantijn Hogeschool Antwerpen.

Andreas Smets, stafmedewerker Kwaliteitszorg verbonden aan de Cel Kwaliteitszorg van de VLUHR, trad op als projectbegeleider en secretaris.